

College van burgemeester en wethouders

Vergadering van: Zie voorblad

Team: Inkomen

Opsteller: Ria Meijerink

Telefoonnummer: 14 0575

Collegevoorstel – Zutphense Aanpak Geletterdheid Projectplan 2025

Portefeuillehouder: Eva Boswinkel

Openbaar: Openbaar

Soort punt: Besluitvormend

Zaaknummer: 996631

Besluit

1. Het college besluit het projectplan Zutphense Aanpak Geletterdheid 2025 vast te stellen en uit te voeren.
 2. Het college besluit het presidium voor te stellen de gemeenteraad in een beeldvormende vergadering te informeren over het projectplan Zutphense Aanpak Geletterdheid 2025 via bijgevoegde presentatie.
-

Aanleiding

In september 2022 is de Startnotitie 'Brede Taalaanpak' (2022_BW_00403) vastgesteld, met als doel de overdracht van generatie op generatie van laaggeletterdheid te doorbreken. Dit past bij de concrete doelen uit het Preventieplan Jeugd (2019-2023), het Beleidsplan Jeugd (2021-2024) en het coalitieakkoord 'Natuurlijk betrokken, gelijk vooruit' (2022-2026) om taalachterstanden bij jeugdigen en hun ouders te verkleinen en te voorkomen. De startnotitie heeft geleid tot het verbinden en versterken van activiteiten gericht op geletterdheid.

Het nu voorliggende projectplan Zutphense Aanpak Geletterdheid (ZAG) 2025 bevat een integrale en doorlopende aanpak met actielijnen voor de korte en lange termijn. Het is samen met maatschappelijke partners opgesteld. Het projectplan geeft richting, verbindt en geeft energie voor de gezamenlijke uitvoering in de komende jaren.

Beoogd effect

Alle inwoners zijn voldoende geletterd om mee te kunnen doen in de maatschappij.

Argumenten

1.1 Geletterdheid leidt tot meer kansengelijkheid voor de inwoners.

Geletterdheid omvat taal-, lees-, reken- en digitale vaardigheden en speelt een essentiële rol in het versterken van zelfredzaamheid, het bevorderen van welbevinden en gezondheid, het vergroten van kansen op de arbeidsmarkt en het verbeteren van de bestaanszekerheid.

De urgentie om hier extra aandacht aan te besteden is groot. In de gemeente Zutphen is ongeveer 15 procent van de volwassen inwoners laaggeletterd, tegenover een landelijk percentage van 12 procent. Ook het percentage onderwijsachterstand bij onze jongste inwoners is hoog. 19 procent van de peuters (van 2,5 tot 4 jaar) in de gemeente Zutphen start op de basisschool al met een (taal)achterstand, tegenover 15 procent van de peuters landelijk.

1.2 De ZAG kent een integrale benadering en een samenhangende aanpak voor jong en oud.

We hebben aandacht voor geletterdheid van jong tot oud (0-100 jaar). Voor de kinderen begint het met plezier in lezen en een goede taalontwikkeling. Voor kinderen en volwassenen is vroegsignalering en een passend aanbod essentieel om taalachterstand te voorkomen en/of aan te pakken. We zetten stevig in op het terugdringen van dyslexie.

Dit alles is niet alleen een opgave voor professionals, ook bijvoorbeeld ouders, grootouders en vrijwilligers hebben hier een rol in te spelen. We gaan samen aan de slag en werken vanuit vertrouwen en gelijkwaardigheid. Dat doen we met een samenhangende en doorlopende aanpak.

1.3 De ZAG is opgesteld door de gemeente samen met de uitvoeringspartners.

Het projectplan zorgt voor een gezamenlijke richting in de uitvoering. Daarnaast biedt het de gelegenheid om samen periodiek te evalueren wat we bereiken, en te veranderen waar nodig. De belangrijkste partners die betrokken zijn geweest bij het opstellen van dit projectplan zijn BIJ de bieb, het Taalhuis, Perspectief Zutphen, het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs IJssel | Berkel en de werkgroep voor- en vroegschoolse educatie. De overige partners zijn en worden in bijeenkomsten meegenomen.

1.4 De uitvoering is gericht op zowel preventie als de aanpak van laaggeletterdheid, vanuit zes actielijnen.

De ZAG is opgebouwd vanuit de preventiepiramide (Nederlands Jeugd Instituut). De preventiepiramide richt zich op het versterken van de pedagogische basis (taalplezier, taalvaardigheid), preventie (signaleren, voorkomen) en de aanpak van vormen van laaggeletterdheid. We gaan daarbinnen aan de slag met zes actielijnen die onderling verbonden zijn en elkaar versterken:

Actielijn 1. Het bevorderen van leesplezier onder jeugdigen

- Vanaf 2025 hebben alle scholen in de gemeente Zutphen een passende interventie die het leesplezier onder jeugdigen vergroot.

Actielijn 2. Ouders meer betrekken bij de (taal)ontwikkeling van hun kind

- In 2026 beschikken we over passend aanbod gericht op het meer betrekken van ouders bij de (taal)ontwikkeling van hun kind.

Actielijn 3. Passend taalaanbod inventariseren en creëren

- In 2026 heeft de gemeente Zutphen een dekkend taalaanbod voor 0-100 jaar.
- Vanaf 2026 wordt via praatplaten het aanbod voor de verschillende doelgroepen eenvoudig en in verschillende talen weergegeven.

Actielijn 4. Het netwerk geletterdheid versterken

- Vanaf 2025 beschikt de gemeente Zutphen over een coalitie van partners die zich actief inzetten voor geletterdheid van 0-100 jaar.

Actielijn 5. Signaleren van laaggeletterdheid onder inwoners verbeteren

- Vanaf 2026 worden jaarlijks ten minste drie organisaties getraind in het signaleren en doorverwijzen bij laaggeletterdheid.

Actielijn 6. Terugdringen dyslexie

- Vanaf 2025 werkt de gemeente Zutphen aan het terugdringen van dyslexie richting het landelijk gemiddelde.

1.5 De actielijnen zijn vertaald in een gezamenlijke uitvoeringsagenda.

Per actielijn zijn verschillende partijen betrokken. In de uitvoeringsagenda is aangegeven welke acties de gemeente wanneer onderneemt om samen met de partners tot uitvoering te komen.

1.6 De voorgestelde organisatiestructuur stimuleert verbinding en samenwerking.

We werken samen met een coalitie van partners waarmee we de afspraken vastleggen in een convenant. Doel is samenwerken in de uitvoering, elkaar kennen en samen leren en ontwikkelen. Met een kerngroep van deze partners bereiden we het convenant voor, monitoren we de voortgang en organiseren we netwerkbijeenkomsten (zie ook argument 1.3).

Intern stemmen we de voortgang af in een integrale projectgroep met beleidsadviseurs vanuit verschillende teams.

2.1 Een beeldvormende raadsvergadering over dit thema is opgenomen in de Lange termijn Agenda.

We stellen voor de raad te informeren door een korte presentatie over de aanpak, gevolgd door een toelichting vanuit BIJ de bieb, het Taalhuis, Perspectief Zutphen en het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs IJssel | Berkel over hun aandeel in de uitvoering.

Kanttekeningen

1.1 Voor een integrale aanpak is afstemming nodig met aanpalend beleid.

De ZAG maakt in ieder geval deel uit van het in 2025 vast te stellen beleid rondom 'het jonge kind' en een Lokaal Educatieve Agenda. Ook bij andere integrale onderwerpen zoals de 'soepele overgang van jeugd naar volwassenheid' en het 'plan van aanpak bestaanszekerheid' is aandacht voor geletterdheid.

1.2 De ZAG heeft ook betrekking op onze gemeentelijke communicatie.

Aandacht voor laaggeletterdheid is ook voor onze gemeentelijke dienstverlening van belang. In de ZAG is trainen van de medewerkers in het signaleren van en omgaan met laaggeletterdheid meegenomen. Communicatie op B1 niveau in het algemeen is geen onderdeel van de ZAG.

Communicatie

We willen het aanbod voor geletterdheid meer zichtbaar maken voor inwoners, vrijwilligers en professionals (zie ook actielijn 3). Daarvoor werken we nauw samen met het communicatieteam van de gemeente Zutphen en met onze uitvoeringpartners.

Uitvoering

Uitvoering van het aanbod vindt plaats door externe partners (zie projectplan).

De regie op de actielijnen is onderdeel van regulier werk in de teams Jeugd, Welzijn en Inkomen. De beleidsadviseurs zijn deelprojectleider op hun eigen onderwerpen. Zij werken samen in een projectgroep. De coördinatie van de projectgroep (aanjagen, integrale verbinding, monitoring) ligt bij de adviseur Managementteam sociaal domein.

Evaluatie

De projectgroep stelt samen met de externe partijen een set van indicatoren vast voor het meten van het maatschappelijk effect van elk van de actielijnen.

De actielijnen zijn ingezet voor 2025, 2026 en 2027. We gaan de ZAG na een jaar (mei 2026) tussentijds evalueren en bespreken in het Managementteam (MT) sociaal domein. Het college wordt

hier met een memo over geïnformeerd. Mei 2027 vindt een evaluatie plaats, opgevolgd door een collegevoorstel over de resultaten en het vervolg.

College en raad worden over de algemene voortgang geïnformeerd via de reguliere P&C cyclus.

Financiële consequenties

Het huidige aanbod voor de aanpak van laaggeletterdheid wordt grotendeels gefinancierd vanuit het Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en de Wet educatie beroepsonderwijs (WEB).

Om aan het begin van het project extra slagkracht te hebben, hebben we een startbudget nodig in 2025, 2026 en 2027. De dekking hiervoor komt uit de POK middelen (Parlementaire Onderzoekingscommissie Kinderopvangtoeslag). Dit budget is gereserveerd voor integrale opgaven in het sociaal domein (kostenplaats 6624027).

De begroting voor de Zutphense aanpak geletterdheid in 2025, 2026 en 2027 is als volgt:

- Actielijn 2 Ouderbetrokkenheid stimuleren €15.000
- Actielijn 3 Taalaanbod inventariseren en creëren €10.000
- Actielijn 4 Netwerkbijeenkomsten €10.000
- Actielijn 5 Training in signalering laaggeletterdheid €15.000
- Overgangsperiode afbouw incidentele middelen (2026-2027) €25.000
- Coördinatie (2026-2027) €8.000

De verwachte besparing vanuit actielijn 6 (terugdringen dyslexie) zetten we preventief in voor actielijn 1(stimuleren leesplezier).

Bijlagen

996631 - bijlage 1 - Zutphense Aanpak Geletterdheid, projectplan, 2025

996631 - bijlage 2 - Presentatie beeldvormende raad - Zutphense Aanpak Geletterdheid